

Interview Jannie Everhard

Jannie Everhard werkt bij Hoeve Boschoord, de kliniek waar men gespecialiseerd is in de behandeling van licht verstandelijk gehandicapten (LVG-ers). Wij praten met haar over het werken met deze groep en over de aparte positie die Hoeve Boschoord inneemt in het forensische veld.

Jannie werkt nu 8 jaar als psychodiagnostisch werker bij Hoeve Boschoord, tegenwoordig Trajectum-Noord genoemd. De psychologische onderzoeken die zij afneemt vinden vooral plaats in de eerste maanden van het verblijf van de cliënten: de diagnostiekfase. Het onderzoek is gericht op de intelligentie, neuropsychologisch functioneren, alsmede persoonlijke kenmerken en vaardigheden. Voordat zij hier kwam werken was Jannie jarenlang werkzaam in diverse functies bij een sociale dienst.

“Ik voelde behoefte aan verandering, zocht meer verdieping in de persoonlijke aspecten van cliënten. Na afronding van de HBO-opleiding Psychodiagnostiek vond ik hier mijn werkplek, naar volle tevredenheid. Nog steeds waardeer ik de combinatie van het directe cliëntencontact met vervolgens het verwerken van alle verkregen materiaal tot een verslag. Alhoewel de testmogelijkheden bij LVG-ers niet onbeperkt zijn, maken we gebruik van een uitgebreide testbatterij. De vragen en de praktische opdrachten vind ik toch een goed middel om contact te krijgen”.

Hoe komt het dat Hoeve Boschoord zich gespecialiseerd heeft in de behandeling van licht verstandelijk gehandicapten?

De ontstaansgeschiedenis van Hoeve Boschoord ligt in het begin van de 19^e eeuw, toen er in West-Europa, en dus ook in ons land, flinke armoede heerste. Vooral in het westen van het land was het aantal behoeftigen, bedelaars, wezen en vondelingen schrikbarend groot. Met behulp van de politiek werd er naar een oplossing gezocht. Men kwam tot het inzicht dat men moest trachten de “paupers” tot een nieuw, zelfstandig bestaan te brengen en zo de “economische krachten” die zij toch altijd nog bezaten tot hun recht te laten komen.

Hieruit kwam de oprichting van de “Maatschappij van weldadigheid” voort. Uitgangspunt daarbij was: “Armoede is het gevolg van het gebrek aan arbeid. Alleen

het verschaffen van arbeid kan het middel zijn om de armoede te bestrijden". Er werd land aangekocht in Drenthe waar gezinnen werden geplaatst om te wonen en te werken. Zo ontstond onder andere Boschoord, nabij de grens tussen Friesland en Overijssel.

Na de Tweede Wereldoorlog kwam er een grote verbetering in de sociale voorzieningen. De Maatschappij zag haar taak krimpen, maar beseftte dat niet alle maatschappelijke noden door verbeterde wetgeving werden opgelost. Vanuit het ministerie van Justitie werd de overweging gegeven de aandacht te richten op de verpleging van ter beschikking gestelden van de regering, waarbij niet de typisch psychopatische of criminele factoren domineerden. Het ging juist om de groep waarbij asociaal gedrag voortkomt uit een gebrekkige ontwikkeling van de geestvermogens. Men vond dat die groep gevaar liep in de overvolle verpleeginrichtingen "om geestelijk te worden geïnfecteerd door slechtere elementen".

Zo werd Hoeve Boschoord vanaf 1950 een verpleeginrichting voor "onmaatschappelijke debiele mannen". Nu noemen we dat SGLVG: Sterk Gedragsgestoord Licht Verstandelijk Gehandicapt. De inrichting groeide in 60 jaar uit tot een instelling waar mannen en vrouwen worden voorbereid op een terugkeer in de maatschappij.

Wat is specifiek anders in de omgang met deze doelgroep, vergeleken met de omgang met normaalbegaafden?

"Het gaat in Boschoord om verstandelijk gehandicapten met meervoudige complexe problematiek. Bij driekwart van de cliënten is sprake van gewelddadigheid of agressief gedrag voorafgaand aan de opname. Ook is er vaak sprake van een psychiatrische stoornis (DSM-IV) classificatie op As 1. En vaak worden cliënten opgenomen op basis van een juridische maatregel. Eerdere pogingen tot behandeling zijn niet of onvoldoende geslaagd maar er lijkt nog wel behandelperspectief. Mensen met een licht verstandelijke beperking hebben een verhoogd risico op het ontwikkelen van psychopathologie. Daarmee moet in de benadering rekening worden gehouden.

Daarbij komt dat verstandelijk gehandicapten meer uitleg nodig hebben, extra hulpmiddelen en veel structuur en duidelijkheid. Bij uitleg en uitvoering van bijvoorbeeld testopdrachten is wat meer geduld en tijd nodig. Er moeten meer voorbeelden worden gegeven, en er wordt veel gebruik gemaakt van pictogrammen omdat mensen vaak verbaal minder vaardig zijn.

Boschoord zit in een landelijk samenwerkingsverband van vijf erkende instellingen voor behandeling van SGLVG-ers, de Borg. Met één daarvan, de Hanzeborg in Zutphen, is een nauwere samenwerking aangegaan onder de naam Trajectum.

Wat verwacht jij van de landelijke Taskforce Licht Verstandelijk Gehandicapten?

De Taskforce is opgericht door mijn collega Bernadette Lutjenhuis, ook als diagnosticus werkzaam in Hoeve Boschoord. Aanleiding daarvoor was het gebrek aan genormeerde instrumenten voor diagnostiek en risicotaxatie. Door binnen het justitiële veld (ook Pro Justitia) dezelfde, reeds bestaande, best-practice instrumenten te gaan gebruiken wordt de basis gelegd voor toekomstig onderzoek naar bijvoorbeeld normen en betrouwbaarheid. Omdat met de LVG-doelgroep vaak gewerkt moet worden met normgroepen die in feite niet helemaal passend zijn, zouden normeringonderzoeken met de gekozen instrumenten zeer welkom zijn.